

Warszawa, dnia 9 listopada 2012 r.

Grupa Posłów
na Sejm RP
Klubu Poselskiego
„Ruch Palikota”

**Szanowna Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej
Polskiej**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz na podstawie art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy o :

**o zmianie ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej
w zakresie równego traktowania oraz niektórych innych ustaw¹⁾**

Na podstawie art. 34 ust. 1 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy posła Piotr Bauć.

USTAWA

o zmianie ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 254, poz. 1700) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. Ustawa określa obszary i sposoby przeciwdziałania naruszeniom zasady równego traktowania w szczególności ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną, tożsamość płciową lub ekspresję płciową oraz organy właściwe w tym zakresie.”;

2) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. 1. Ochrona przewidziana w ustawie przysługuje osobom fizycznym oraz osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym niebędącym osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

2. Przepisów rozdziału 1 i 2 nie stosuje się do pracowników w zakresie uregulowanym przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.²⁾).

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1704, z 2010 r. Nr 105, poz. 655, Nr 135, poz. 912, Nr 182, poz. 1228, Nr 224, poz. 1459, Nr 249, poz. 1655 i Nr 254, poz. 1700 oraz z 2011 r. Nr 36, poz. 181, Nr 63, poz. 322, Nr 80, poz. 432, Nr 144, poz. 855, Nr 149, poz. 887 i Nr 232, poz. 1378.

3. Do przestrzegania zasady równego traktowania zobowiązane są podmioty, o których mowa w ust. 1.”;

3) w art. 3:

a) pkt 1-3 otrzymują brzmienie:

„1) dyskryminacji bezpośredniej - rozumie się przez to sytuację, w której podmiot, o którym mowa w art. 2 ust. 1, w szczególności ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną, tożsamość płciową lub ekspresję płciową jest traktowany mniej korzystnie niż jest, był lub byłby traktowany inny podmiot w porównywalnej sytuacji;

2) dyskryminacji pośredniej - rozumie się przez to sytuację, w której dla podmiotu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, w szczególności ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną, tożsamość płciową lub ekspresję płciową na skutek pozornie neutralnego postanowienia, zastosowanego kryterium lub podjętego działania występują lub mogłyby wystąpić niekorzystne dysproporcje lub szczególnie niekorzystna dla niego sytuacja, chyba że postanowienie, kryterium lub działanie jest obiektywnie uzasadnione ze względu na zgodny z prawem cel, który ma być osiągnięty, a środki służące osiągnięciu tego celu są właściwe i konieczne;

3) molestowaniu - rozumie się przez to każde niepożądane zachowanie, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby fizycznej i stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery, w szczególności poprzez treści zawarte w środkach masowego przekazu oraz ogłoszeniach w zakresie dostępu i dostarczania towarów i usług;”;

b) dodaje się pkt 5a-5c w brzmieniu:

„5a) dyskryminacji wielokrotnej – rozumie się przez to sytuację nierównego traktowania, u podstaw którego leży więcej niż jedna z przyczyn, o których mowa w art. 1;

5b) dyskryminacji przez asocjację - rozumie się przez to sytuację, w której podmiot, o którym mowa w art. 2 ust. 1, jest traktowany mniej korzystnie niż jest, był lub byłby traktowany inny podmiot w porównywalnej sytuacji z powodu

powiązania tego podmiotu z podmiotem posiadającym jedną lub kilka cech, o których mowa w art. 1;

5c) dyskryminacji przez asumpcję - rozumie się przez to sytuację, w której podmiot, o którym mowa w art. 2 ust. 1, jest traktowany mniej korzystnie niż jest, był lub byłby traktowany inny podmiot w porównywalnej sytuacji z powodu przypisania temu podmiotowi jednej lub kilku cech, o których mowa w art. 1;”;

4) w art. 4:

a) w pkt 4 lit. d otrzymuje brzmienie:

:

„d) edukacji, w tym oświaty i szkolnictwa wyższego,”

b) dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) treści zawartych w środkach masowego przekazu oraz ogłoszeniach w zakresie dostępu i dostarczania towarów i usług.”;

5) w art. 5:

a) uchyla się pkt 2 i 3,

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) usług edukacyjnych świadczonych przez szkoły, które prowadzą rozdzielne kształcenie dla dziewcząt i chłopców, w zakresie dotyczącym odmiennego traktowania ze względu na płeć;”

c) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) odmiennego traktowania z jakiegokolwiek przyczyny w dostępie i warunkach korzystania z usług, rzeczy oraz nabywania praw lub energii, jeżeli ich zapewnienie wyłącznie lub głównie dla przedstawicieli grupy wyróżnionej z jednej lub kilku przyczyn, o których mowa w art. 1, jest obiektywnie i racjonalnie uzasadnione celem zgodnym z prawem, a środki służące realizacji tego celu są właściwe i konieczne;”

d) uchyla się pkt 6,

e) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) ograniczania przez kościoły i inne związki wyznaniowe, a także organizacje, których etyka opiera się na religii, wyznaniu lub światopoglądzie, dostępu do działalności zawodowej oraz jej wykonywania ze względu na religię, wyznanie lub światopogląd, jeżeli rodzaj lub warunki wykonywania takiej działalności powodują, że religia, wyznanie lub światopogląd są rzeczywistym i decydującym wymaganiami zawodowym

stawianym danej osobie fizycznej, proporcjonalnym do osiągnięcia zgodnego z prawem celu różnicowania sytuacji tej osoby, chyba że ograniczanie tego dostępu stanowi dyskryminację, u podstaw której leżą inne przyczyny niż religia, wyznanie lub światopogląd; dotyczy to również wymagania od zatrudnionych osób fizycznych działania w dobrej wierze i lojalności wobec etyki kościoła, innego związku wyznaniowego oraz organizacji, których etyka opiera się na religii, wyznaniu lub światopoglądzie;”;

6) uchyla się art. 6-8 ust. 1;

7) uchyla się art. 10;

8) po art. 11 dodaje się art. 11a w brzmieniu:

„Art. 11a. 1. Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego opracowują i realizują programy równego traktowania.

2. Minister właściwy do spraw administracji określi w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres programów, o których mowa w ust. 1, mając na względzie skuteczne przeciwdziałanie naruszeniom zasady równego traktowania z każdej z przyczyn, o których mowa w art. 1 oraz podnoszenie świadomości społecznej w zakresie równego traktowania.

3. W celu wspierania zasady równego traktowania organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego współpracują z organizacjami pozarządowymi, które zgodnie z zakresem swoich zadań statutowych działają na rzecz równego traktowania i walki z dyskryminacją”;

9) w art. 12:

a) uchyla się ust. 2,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Naruszenie zasady równego traktowania, o którym mowa w ust. 1, w stosunku do kobiety w związku z ciążą lub macierzyństwem stanowi bezpośrednią dyskryminację ze względu na płeć.”;

10)w art. 13:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Każdy, wobec kogo zasada równego traktowania została naruszona, ma prawo do odszkodowania lub zadośćuczynienia, a także może żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności

potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie.”,

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Orzekając wysokość odszkodowania lub zadośćuczynienia, o których mowa w ust. 1, sąd bierze pod uwagę jego skuteczność, proporcjonalność i dolegliwość. W szczególności sąd orzeka wyższe odszkodowanie lub zadośćuczynienie w przypadku dyskryminacji wielokrotnej.”,

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W sprawach naruszenia zasady równego traktowania stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.³⁾).”;

11) uchyla się art. 15.

Art. 2. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy w art. 18^{3b} § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Nie stanowi naruszenia zasady równego traktowania ograniczanie przez kościoły i inne związki wyznaniowe, a także organizacje, których etyka opiera się na religii, wyznaniu lub światopoglądzie, dostępu do zatrudnienia, ze względu na religię, wyznanie lub światopogląd jeżeli rodzaj lub charakter wykonywania działalności przez kościoły i inne związki wyznaniowe, a także organizacje powoduje, że religia, wyznanie lub światopogląd są rzeczywistym i decydującym wymaganiem zawodowym stawianym pracownikowi, proporcjonalnym do osiągnięcia zgodnego z prawem celu zróżnicowania sytuacji tej osoby chyba że ograniczanie tego dostępu stanowi dyskryminację, u podstaw której leżą inne przyczyny niż religia, wyznanie lub światopogląd;

---

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592 i Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804 i Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316 i Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 164, poz. 1166, z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557 i Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431 i Nr 228, poz. 1506, z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 79, poz. 662 i Nr 131, poz. 1075, z 2010 r. Nr 40, poz. 222 i Nr 155, poz. 1037 oraz z 2011 r. Nr 80, poz. 432 i Nr 85, poz. 458.

dotyczy to również wymagania od zatrudnionych działania w dobrej wierze i lojalności wobec etyki kościoła, innego związku wyznaniowego oraz organizacji, których etyka opiera się na religii, wyznaniu lub światopoglądzie.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.⁴⁾) w art. 2a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ustawa stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych w szczególności bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.⁵⁾) art. 2a otrzymuje brzmienie:

„Art. 2a. Przepisy ustawy chronią przestrzeganie zasady równego traktowania w dostępie i korzystaniu z usług rynku pracy oraz instrumentów rynku pracy w szczególności bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną, tożsamość płciową. lub ekspresję płciową”.

Art. 5. W ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507, z 2010 r. Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 75, poz. 398) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. W zakresie ustalania wysokości emerytur kapitałowych ustawa stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych w szczególności bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną, stan zdrowia, stan cywilny, stan rodzinny, tożsamość płciową. lub ekspresję płciową.”.

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 218, poz. 1690, z 2010 r. Nr 105, poz. 668, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474, Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1725 oraz z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 75, poz. 398, Nr 138, poz. 808, Nr 171, poz. 1016, Nr 197, poz. 1170, Nr 199, poz. 1175, Nr 232, poz. 1378 i Nr 291, poz. 1706.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 69, poz. 595, Nr 91, poz. 742, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 161, poz. 1278 i Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 81, poz. 531, Nr 238, poz. 1578, Nr 239, poz. 1593, Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1725 i 1726 oraz z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 106, poz. 622, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1206 i poz. 1211 i Nr 291, poz. 1707.

Art. 6. Do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy, o których mowa w art. 1-5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.